

Flaširane vode u BiH puno su bolje kvalitete nego mnoge vode u regiji, ali su nametnute brojne administrativne prepreke.

Ako je po čemu Bosna i Hercegovina poznata, uz njezinu bogatu povijest i kulturnu baštinu, svakako su prirodni resursi i na prvom mjestu – voda za piće. No, na policama bh. trgovina, restorana i kafića još uvijek je znatno više uvozne vode. I, osim toga, Bosna i Hercegovina još uvijek ima deficit kad je omjer uvoza i izvoza voda, uključujući prirodne, mineralne i gazirane vode.

Samo prošle godine Bosna i Hercegovina je, po podacima Uprave za neizravno oporezivanje, uvezla 48,7 milijuna kilograma voda, uključujući prirodne ili umjetne mineralne vode te gazirane vode, bez dodanog šećera ili drugih sredstava za zaslađivanje ili aroma, te led i snijeg. Upravo se tako, u kilogramima, u službenim statistikama izražavaju količine vode. I uz sve to dodaju se led i snijeg (?!). Istovremeno, uvezeno je 117,5 milijuna kilograma voda, kako se navodi, s dodanim šećerom ili drugim sredstvima za zaslađivanje ili aromatizaciju te ostala bezalkoholna pića, osim sokova dobivenih iz voća ili povrća. Na drugu stranu, prema izvozu, otišlo je 29,3 milijuna kilograma voda, prirodnih i mineralnih, te 72,7 „zašećerenih vodica“. Sličan trend nastavio se i ove godine.

Stručnjaci, udruge koje se bave zaštitom voda, cjelokupna javnost ukazuju kako je takva praksa nedopustiva, jer su izvori, pogotovo zdravih voda, u cijeloj Bosni i Hercegovini na svim stranama i gotovo nepresušni. Posebice se ukazuje na podzemne izvore.

„Sa aspekta obezbjeđenja neophodnih količina pitke vode, značaj podzemnih voda je esencijalan. Analize provedene posljednjih godina su pokazale da se oko 80 odsto pitkih voda na teritoriji Republike Srpske obezbjeđuje iz podzemnih izvora. Republika Srpska raspolaže značajnim rezervama podzemnih voda, od kojih je do sada iskorišten samo manji dio bilansnih rezervi. Ovaj podatak je veoma bitan, kada se ima u vidu da se mnogo više pitke vode uvozi nego izvozi“, ukazuje Nenad Toholj iz Zavoda za geološka istraživanja Republike Srpske.

S kolegama Spasojem Glavašem i Bobanom Jolovićem autor je znanstvenog rada u kojem Toholj i suradnici ukazuju kako je „pitka podzemna voda strateški mineralni resurs koji ima presudnu ulogu za ekonomski i socijalni razvoj privrede Republike Srpske“.

Eksploatacija na nezakonit način

Slična je, gotovo identična slika i na području odgovornosti Federalnog zavoda za geologiju. No upozoravaju da se eksploatacija i zaštita izvorišta u najvećem broju slučajeva ne provodi na zakonom propisan način. Stoga se mora racionalnije gospodariti resursima podzemnih voda jer će se klimatske promjene svakako odraziti na režim i bilans podzemnih voda.

„Podzemne vode su veliki potencijal Bosne i Hercegovine koji je potrebno iskoristiti, kako za

vlastite potrebe tako i za izvoz i komercijalizaciju. Podzemne vode prioritetno treba iskoristiti za vodosnabdijevanje stanovništva, zatim flaširanje i proizvodnju negazirane i gazirane vode, bezalkoholnih pića i napitaka, proizvodnju hrane. Pored navedenog potrebno je sačuvati i koristiti podzemne vode za očuvanje biodiverziteta, turističke svrhe, banjski i rekreacioni turizam“, preporuča Hazim Hrvatović iz Zavoda za geologiju.

Na zamolbu da prokomentira podatak da BiH još uvijek znatno više vode uvozi nego što izvozi, odgovara kako je to „posljedica monopola trgovačkih kompanija iz susjednih zemalja, prije svega Srbije i Hrvatske, koje imaju tržišne centre u BiH i punionice flaširane vode u svojim zemljama, iz kojih se najviše uvozi vode u BiH“.

„S druge strane domaći proizvođači vode kod izvoza imaju administrativne poteškoće, dodatne zahtjeve za registraciju u drugim zemljama, dodatna ispitivanja kvaliteta, carinske teškoće i drugo“, navodi Hrvatović.

Po njegovim riječima, flaširane vode u BiH puno su bolje kvalitete nego mnoge vode u regiji, a velika prednost Bosne i Hercegovine jeste činjenica da, kao nerazvijena, nije zagađena kemijskim otpadom i industrijom“. „Imamo čiste planine iz kojih izbijaju izvori čiste vode, naši proizvođači imaju savremenu opremu, naše laboratorije su akreditovane, a propisi o kvalitetu vode u skladu sa europskim direktivama“, dodatno nabraja.

Štetnost uvoza vode

Oni koji se brinu o prirodnim resursima kojima je bogata Bosna i Hercegovina, svjesni su količina vode za koju tvrde da je „izdašna i visokog kvaliteta“. Prema riječima Viktora Bjelića iz Centra za životnu sredinu, „vodni resursi su zasigurno dostatni da snabdjevaju građane BiH kvalitetnom vodom za piće, ali i da se višak flašira i uputi na tržište, kako domaće tako i inostrano“.

„Uvoz flaširane vode je štetan iz najmanje dva aspekta: finansijski, jer imamo dovoljne količine svoje vode, ali i stvaranja nepotrebnog otpada od ambalaže te utroška energije kako bi se flaširana voda proizvela“, ukazuje Bjelić.

Konstatira i kako je voda najveći bh. resurs, ali mu je istovremeno i „žalosno što se uopšte došlo u situaciju da vodu navodimo kao ‘potencijal za budućnost’, jer pravo na vodu predstavlja osnovno ljudsko pravo, koje ljudi svakodnevno ugrožavaju“.

„Nažalost, do ove situacije smo došli zbog problema vezanih za vlasništvo nad vodoizvorima. Tako je moguće da se kupovinom zemljišta kupi i izvor kao privatna svojina, iako se svaki izvor koji ima izdašnost i kreira vodotok smatra javnim dobrom. Pitanje vode kao javnog dobra još nije regulisano kako treba te je i iskorištavanje samim tim upitno i kontroverzno“, konstatira Bjelić.

Izvor: balkans.aljazeera